



Експерти вважають, що дані жертви є даремними – громадяни страждають заради імітації реформи. За підрахунками експертів, загальна сума економії 10 млрд грн. Це не допоможе стабілізувати Пенсійний фонд, адже його дефіцит становить 80 млрд грн. Імітація створює проблеми для 7,7 млн працюючих пенсіонерів, що може призвести до масового походу людей на тіньовий ринок праці [2].

Список використаних джерел

1. Засідання Верховної Ради України 2 березня 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pravoznavstvo.at.ua/news/zasidannja_verkhovnoji_radi_ukrajini_2_bereznja_2015_roku/2015-03-03-567
2. Пенсійна реформа ударит по кожному сьомому українцю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uarp.org/ru/news/1425559164#.VQRC2o6sWS0>
3. Пенсійна реформа 2015 року: правда і кривда [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://antikor.com.ua/articles/30144-pensijna_reforma-2015-pravda_i_krivda
4. Прожитковий мінімум на одні особу в розрахунку на місяць у 2015 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SH000419.html

Ольга ВОЗЬНА
науковий керівник
к.е.н., доц. Стефанків О.М.
ІФННІМ THEY

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТНОГО ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ

Конкурентний розвиток підприємництва є необхідною умовою ефективного розвитку національної економіки загалом. Незважаючи на певні позитивні зрушення у цьому напрямі, конкурентне середовище на внутрішньому ринку України розвивається повільно і фрагментарно, конкурентна боротьба суб'єктів ринку є малоєфективною, а конкурентні позиції переважно більшості вітчизняних підприємств є слабкими. Тому проблема формування ефективного конкурентного середовища залишається вкрай актуальною навіть після двадцяти років формування в Україні сучасної ринкової економіки. У зв'язку з цим виникає необхідність науково-методологічного обґрунтування процесів конкурентного розвитку підприємництва в Україні.

Насамперед, відзначимо, що рівень монополізації вітчизняної економіки є невинновато високим. За офіційними даними Антимонопольного комітету України, на сьогодні частка ринків з конкурентною структурою становить менше 50 %. Однак, на наше глибоке переконання, ці підрахунки викликають



великі сумніви, з огляду на те, що структурні передумови конкуренції у вітчизняній економіці визначаються через співвідношення сукупних часток підприємств у загальному обсязі реалізованої продукції. При цьому декілька підприємств, які функціонують на одному товарному ринку, дуже часто належать одному власнику або кільком власникам. Очевидно, що такий ринок є монополізованим, або олігопольним, але за чинною методикою він належить до конкурентних ринків. Монополізована структура товарних ринків в Україні накладає відбиток на закономірності та пріоритети розвитку підприємництва. По-перше, в Україні зберігається і навіть поглиблюється проблема доступу потенційних конкурентів до обмежених ресурсів. Світовий досвід засвідчує, що такі суспільства ґрунтуються на пошуку та привласненні не так нової, як наявної вартості – ренти, зокрема й через прояви монополізму, унеможливлення конкуренції, «приватизацію» державної влади, утворення симбіозу влади і бізнесу. Джерелами ренти виступають державний бюджет, природні ресурси, держвласність, квазі державні холдинги, найприбутковіші напрями бізнесу, перерозподіл усього бізнесу або його частини від «чужих» «своїм», корупція під прикриттям держави [1]. По-друге, на відміну від країн з ринковою економікою, де зростання монополізації економіки супроводжується збільшенням витрат на інновації, українські монополісти зазвичай лише перерозподіляють наявне національне багатство на власну користь; замість створення нових активів, вони намагаються максимально вилучити корисні властивості з придбаних підприємств, нехтуючи їх модернізацією. Так, питома вага підприємств в Україні, що займалися інноваціями з 2006 по 2014 р., знизилася з 18 до 13,8% від загальної кількості підприємств. Кількість патентів на рік не перевищує 2000, в той же час в США вона становить понад 30 тис. на рік, тобто в 15разів більше [2]. Натомість усі отримані надприбутки спрямовуються на здобуття контролю над іншими об'єктами, які потім знову використовуються аналогічним чином, і так далі. Результатом такої політики стає те, що в країні не тільки не відбувається технологічний розвиток, але продовжується технологізація та денатуралізація економіки.

По-третє, багато українських підприємств усе ще надають пріоритет отриманню неринкових переваг перед своїми конкурентами (наприклад, шляхом лобювання податкових пільг, встановлення тарифних і технічних бар'єрів для імпорту продукції тощо). Водночас зарубіжні конкуренти українських виробників активно здійснюють інвестиції у підвищення якості виробництва та зменшення затрат. Показовою є вітчизняна автопромисловість, основні концерни якої активно лобюють різні форми обмеження імпорту в Україну, замість того, щоб підвищувати якість своєї продукції. Врешті-решт за рівних умов це може призвести до втрати ними навіть внутрішнього ринку [3].

Викладене дає підстави для висновку, що розвиток підприємництва в

Україні має неконкурентний характер. Причинами такого становища, на нашу думку, є:

– неефективність і непрозорість влади, а також державних і приватних інституцій (залежність судової влади від політики, високий рівень корупції та



надмірна бюрократія у прийнятті рішень, недосконалість інституту прав власності тощо);

- відсутність у країні прозорого обліку власності, ефективного захисту прав інвесторів, можливість незаконного відчуження власності;
- недосконалість державної конкурентної політики;
- високий рівень адміністративних бар'єрів, неефективна система подолання стратегічних бар'єрів на монополізованих ринках;
- нерозвиненість фінансової, транспортної, енергетичної інфраструктури, неефективне регулювання фінансових ринків (зокрема, фондового) тощо.

Не зважаючи на певні позитивні кроки в напрямі зниження бар'єрів входу на ринки в Україні, на сьогодні мають місце організаційно-правові труднощі започаткування бізнесу, особливо на стадії переходу від реєстрації до початку діяльності. Ця проблема все ще залишається вкрай актуальною і невирішеною. Так, український уряд дещо полегшив започаткування бізнесу, усунувши вимогу щодо мінімального розміру капіталу для реєстрації підприємства, вимогу про обов'язковість нотаріального посвідчення установчих документів, відмінивши обов'язковість пред'явлення довідки з ЄДРПОУ тощо. Україна полегшила також сплату податків, впровадивши електронне подання звітності та сплату податків для середніх і великих підприємств. Врешті-решт, прискорено процес передачі майна, через впровадження ефективних часових обмежень для опрацювання заяв про передачу майна в центрі земельного кадастру в Києві. Тим часом, надмірно обтяжливою залишається дозвільна система, системи ліцензування, сертифікації і стандартизації. Крім того, протягом останніх десяти років проблема перевірок у сфері підприємництва є однією з найгостріших та найболючіших. У чинному законодавстві налічується величезна кількість нормативних актів, які визначають порядок та періодичність перевірок і нерідко суперечать один одному. Крім того, в Україні існує 74 установи та відомства, яким надано право здійснювати перевірки підприємств та організацій. Важливою перешкодою на шляху розвитку підприємницької діяльності залишається також низький рівень економіко-правових і професійних знань та досвіду вітчизняних підприємців. Це знаходить свій прояв у суперечності інтересів підприємців і найманих менеджерів. Так, підприємець (власник капіталу) зацікавлений передусім у максимізації прибутку. Натомість менеджер, у першу чергу, переймається поточними проблемами ефективного управління підприємством, динамікою його розвитку, розглядаючи прибуток власника як кінцевий результат ефективної діяльності. У сучасних умовах в Україні, коли власник є водночас менеджером цього підприємства, бажання якнайшвидшого одержання прибутку будь-яким шляхом перемагає вимоги ефективного управління і нерідко призводить до занепаду підприємства.

У цьому зв'язку, серед головних стратегічних завдань держави є створення законодавчої основи конкурентних відносин, а також нового господарського механізму, орієнтованого на стимулювання конкуренції на внутрішньому ринку країни. Серед невідкладних заходів, які були б



спрямовані на розвиток ефективного конкурентного середовища в Україні, слід назвати такі:

- дерегуляція та скасування недієвих та обтяжливих дозвільних процедур;
- зниження бар'єрів виходу з ринку на основі спрощення процедур припинення господарської діяльності, зокрема, розвитку інституту банкрутства;
- оптимізація порядку нагляду та контролю у сфері підприємницької діяльності;
- введення прозорого обліку об'єктів власності через відкриті кадастри та реєстри; налагодження дієвого механізму захисту прав власності та контрактних прав;
- активізація заходів по адвокатуванню конкуренції; тощо.

Список використаних джерел

1. Точка бифуркації. Чітке відмежування влади від бізнесу може розблокувати потенціал для розвитку України / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/Politics/56999>

2. Кузнєцов Ю.М. Чи потрібні в Україні винаходи і винахідники? [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.labprice.ua/ukrainska_nauka_ta_suspilstvo_zdobutki_p_roblemi_perspektivi_20_1087/chi_potribni_v_ukraini_vinaxodi_i_vinaxidniki;

3. Економіка України після кризи: орієнтири стратегічних реформ // Я. А. Жаліло, Д. С. Покришка, Я. В. Белінська [та ін.]; за ред. Я. А. Жаліла. – К.: НІСД, 2010. – 104 с.

Ярослава ДАНИЛЮК
науковий керівник:
к.е.н., доц. Стефанків О.М.
ІФННІМ ТНЕУ

ВПЛИВ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ НА ДЕРЖАВНУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНУ ПОЛІТИКУ УКРАЇНИ. НАПРЯМКИ ДЕТІНІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.

Поширення тіньової економіки породжує макроекономічні диспропорції та структурні деформації суспільно-економічного розвитку, що призводить до різкого зниження ефективності державної політики. Недооцінка, неврахування обсягу тіньової економіки веде до значних помилок у визначенні макроекономічних показників, економічних і фінансових пропорцій, а відтак реалізації економічної політики в цілому. Тінізація економіки істотно впливає не лише на економічну діяльність, але й на соціальні процеси. Без урахування цього факту стає неможливим проведення наукового економічного аналізу та прийняття ефективних управлінських і законодавчих рішень на всіх рівнях державних структур.